

AVRUPA BİRLİĞİ'NDE İNTERNET ÜZERİNDEN OYNANAN ŞANS OYUNLARI: SON GELİŞMELER VE İÇTİHATLAR

GİRİŞ

İnternet üzerinden oynanan şans oyunları, Avrupa Birliği “şans oyunları pastasının” en hızlı büyümekte olan dilimidir.¹ Doksanlı yıllar ile hayatımıza girmiş olan İnternet, diğer birçok alanda olduğu gibi bu alanda da etkisini göstermiş, şans oyunları sektörünün bilinen kurallarını alt üst etmiş, piyasayı geri dönülmez biçimde değiştirmiştir. İnternet ortamında sınırların bir anda ortadan kalkması, aynı anda kıtanın –hatta dünyanın- bir ucuyla anında etkileşime geçebilme ve haberleşme olanağı, bütün dünyadan oldukça yüklü miktarlarda bahis toplayabilme imkanı gibi ani değişiklikler, oyunlar ve bahislerin kolaylıkla yayılmasını sağlamış, öte yandan teknolojik gelişmelerin hızı, internet ortamının servis sağlayıcılar tarafından hile yapılması için elverişli olması ve müşterilerin korunma ihtiyacı gibi nedenler üye ülkelerin bir takım kısıtlamalara gitmesi -ve Birliğin bu kısıtlamaları belirli bazı şartları taşıyorlarsa tanınması- sonucunu doğurmuştur. Birlik, bu konu ile ilgili henüz aktif bir tutum benimsememiştir. Öyle ki Avrupa Birliği'nde internet üzerinden oynanan şans oyunları ile ilgili bütün üye ülkeleri kapsayan ve bağlayıcılık arz eden bir düzenleme henüz mevcut değildir. Konu, kapsamlı bir harmonizasyona tabi tutulmamıştır. Bu durum, üye ülkeden üye ülkeye değişen kuralları ve hatta Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın (ABAD) birbiri ile farklı istikametlerdeki kararlarını açıklar niteliktedir.

Bu makalenin amacı, konuya ilişkin ABAD içtihatlarını ve üye ülkeler ve Avrupa Birliği nezdindeki uygulamaları incelemek suretiyle “İnternet üzerinden oynanan şans

¹ Avrupa Birliği Şans Oyunları Piyasası hakkında detaylı bilgi ve Pazar araştırması için bkz. “GREEN PAPER on online gambling in the internal market.” Avrupa Birliği Komisyonu, 24.03.2011, Brüksel.
http://ec.europa.eu/internal_market/services/gambling_en.htm

oyunlarına getirilen kısıtlamalar, iç pazarın en önemli prensiplerinden ‘kuruluş serbestisi’ veya ‘hizmetlerin serbest dolaşımı’ prensipleriyle çelişir mi?” sorusuna yanıt aramaktır. Bu soruya yanıt aranırken Avrupa Birliği Adalet Divanı içtihatlarının evrimi ve Birlik nezdindeki çeşitli hukuki düzenleme girişimleri ele alınacaktır.

1) İnternet Üzerinden Oynanan Şans Oyunlarının Kapsamı

İnternet üzerinden oynanan şans oyunları; bilgisayar marifeti ile bir sunucu üzerinden şans oyunları oynatan bir internet sitesine² giriş yaparak oynanabilen ve para kaybetme riski ve para kazanma olasılığı içeren oyunlardır. Bu oyunlara örnek olarak spor bahisleri, poker turnuvaları, ay yarışları, slot makinesi oyunları örnek gösterilebilir. Üye ülkelerin şans oyunlarına –özellikle kumar konusuna- yaklaşımı geleneksel olarak kısıtlayıcı ve bu faaliyetleri dar kapsamda tutma amaçlı olmuştur. Üye ülkeler bu amaç doğrultusunda – sözgelimi- cezai yaptırımlar öngören yasaklamalar getirmiş, şans oyunlarının devlet veya devletin sıkı kontrolü altındaki bir organizasyon tekelinde kalmasını sağlamış, reklam yasağı uygulatmış veya kumar veya bahis faaliyetlerin sınırlı sayıda mekanda oynatılmasını şart koşmuştur. Üye ülkelerin kanun koyucuları, kumar ve bahis faaliyetine yönelik önlenemez ilgiyi doyumak maksadı ile toptan bir yasaklama yerine bazı oyun türlerine müsaade etmek, ancak aynı zamanda oyunların sunulmasını sınırlandırmak ve kontrol altına almak doğrultusunda hareket etmiştir.

Önemle vurgulamak gerekir ki, ulusal düzeydeki bu kısıtlayıcı ve kontrolcü yaklaşım, internetin gelişimi ve yaygınlaşması ile şans oyunları sitelerinin ülkeler -hatta kıtalar- arası erişim imkanları ile çatışmak durumunda kalmıştır. Şans oyunları oynatan birçok site, ulusal düzenlemeleri göz ardı ederek faaliyetlerine devam etmişlerdir.

² www.betfair.com, www.zeturf.com/en/, www.bwin.com, www.ladbrokes.com, gibi internet siteleri örnek olarak gösterilebilir. Çalışmada anılan sitelere ilişkin davalar da incelenecektir.

Üye ülkelerin de internet üzerinden oynatılan şans oyunlarına karşı ortak bir tutum benimsemediğini belirtmek gerekir. Bu ülkelerden bazıları –sözgelimi İngiltere ve Malta- şans oyunları bakımından liberal bir tutum benimsemişken, Fransa, Portekiz, Almanya gibi bazı ülkeler korumacı ve kısıtlayıcı bir tutum benimsemiştir.

Kanımızca bu meseleye ilişkin Avrupa Birliği nezdindeki bütün ihtilaf da mesele hakkında Birlik çapında bir harmonizasyon olmamasından ve ülkeler arası bu farklı yaklaşımlardan kaynaklanmaktadır. (Eğer Birlik çapında geçerli ve etkin bir harmonizasyon yoluna gidilmiş olsaydı, internet üzerinden oynanan şans oyunlarına ilişkin üye ülke düzenlemelerinde bir farklılıktan söz edilemeyeceğinden, Avrupa Birliği anlaşmalarında öngörülen temel özgürlüklerle çatışan üye ülke kısıtlamalarından söz edilemeyecekti.) Sözgelimi şans oyunlarına toleranslı davranan bir ülkede geçerli bir lisansa sahip olan bir operatör, faaliyetleri korumacı/kısıtlayıcı bir ülkede engellendiği zaman, bu kısıtlamanın, Avrupa Birliği İşleyiş Anlaşması'nın 56. Maddesi uyarınca³ garanti altına alınmış “hizmetlerin serbest dolaşımı” özgürlüğünün ihlal edildiği iddiasında bulunabilir. Bu durumun daha iyi anlaşılması adına üye ülkelerin şans oyunları ile ilgili düzenlemelerinin ve kısıtlamalarının ardındaki felsefenin incelenmesinde fayda vardır.

2) Üye Ülkelerdeki Şans Oyunları Kısıtlamaları

Avrupa Birliği üyesi ülkelerdeki internet üzerinden şans oyunlarına getirilen kısıtlamaların başlıca sebebi, bu oyunların birey ve toplum açısından birtakım ciddi riskler içermesidir. Bu riskler, internet üzerinde oynanan şans oyunlarının ciddi bağımlılığa sebep olma potansiyelinden kaynaklanmaktadır.

³ Madde metni: “*Within the framework of the provisions set out below, restrictions on freedom to provide services within the Union shall be prohibited in respect of nationals of Member States who are established in a Member State other than that of the person for whom the services are intended.*”

İnternet üzerinden oynanan şans oyunlarına ilişkin yapılan çalışmalar⁴, bu oyunların, kumar benzeri alışkanlık yaratma konusunda büyük potansiyeli bulunduğunu ortaya koymuştur. Sitelere dünyanın her yerinde kolayca erişim imkanı, kimliği açığa çıkmaksızın takma isimler ile oynayabilme imkanı, sitelerin insanı asosyalliğe iten doğası, yüksek meblağlar kazanma vaatleri gibi çeşitli faktörler şans oyunlarını çekici kılmakta ve bağımlılığa neden olmaktadır. Üye ülkelerdeki düzenlemeler ve kısıtlamalar, öncelikle bu bağımlılığı azaltma hedefi gütmektedir.

Üye ülkelerdeki düzenlemelerin bir diğer amacı da; çocukları, internet üzerinden oynanan şans oyunlarından uzak tutmaktır. İnternet ortamında yaşın ve kimliğin gizlenebilme olasılığı, oyunda yer alan tarafın bir çocuk olduğunun tespitini de güçleştirmektedir. Bu oyunlar, çokça para harcamaya müsait ve bağımlılık yaratıcı doğaları ve uzun vadede başkaca kötü alışkanlıklara da yol açmak ve sağlığa zarar vermek ihtimalleri nedeniyle çocuklar için tehlike teşkil etmektedir. Zira çocuklar, şans oyunlarının bu etkileri karşısında daha savunmasızdır.

Düzenlemelerin bir amacı da, internet üzerinden oynanan oyunlarda, oyuncuların – müşterilerin/tüketicilerin- kolaylıkla aldatılabilmesidir. Bazı paravan şirketler, bahis adı altında topladığı paraları sahibine ulaştırmamaktadır. Kimi şirketler de oyunlarda hile yapmak suretiyle haksız kazanç sağlamaktadır. Müşterilere adilane bir hizmet sunulması, tüketicilerin korunması ve ticari faaliyetin dürüst bir şekilde yürütülmesi gibi kaygılar, üye ülkeleri bu konuda düzenleme yapmaya itmiştir. Bunların yanı sıra, oyuncuların – müşterilerin/tüketicilerin- riskler ve bahisler ile ilgili gerçek bilgiye erişimi, şirketlerin şeffaflıkla faaliyet göstermesi gibi hedefler güdülmüştür.

⁴ Konu ile ilgili Birleşik Krallık'ta yapılan bir çalışma için bkz. "British Gambling Prevalence Survey"
http://www.gamblingcommission.gov.uk/research_consultations/research/bgps/bgps_2010.aspx
(11.04.2012)

Bütün bunlara binaen, internet üzerinden oynanan bahis oyunları, para aklama maksadı ile de kullanılmaktadır. Para aklama ile kast edilen, illegal bir faaliyet sonucu elde edilen ve kaynağı gizlenmek istenen belirli bir miktar paranın, yasal yollardan kazanılmış gibi gösterilmek suretiyle sisteme sokulmasıdır. İlegal yollardan elde ettiği para ile sahte hesaplar açan müşteri, söz gelimi aynı karşılaşmanın iki ayrı takımına da para yatırarak kar/zararını denkleştirmekte dahası parayı sanki şans oyunundan kazanılmış gibi göstererek sisteme sokmaktadır.

Netice itibariyle, üye ülkelerdeki düzenlemelerin ardında yatan amaç, şans oyunlarına bağımlılığın azaltılması, çocukların ve müşterilerin korunması, adil bir hizmetin sağlanması ve kara para aklanmasının önlenmesidir.

Bütün bu amaçlar göz önüne alındığında, şans oyunlarının üye ülkelerin birçoğunda kısıtlamaya tabi tutulduğunu görmek şaşırtıcı olmayacaktır. Ne var ki bu kısıtlamalar yüzündendir ki, internet üzerinden oynanan şans oyunları hakkında Avrupa Birliği çapında etkinliğe sahip bir ortak düzenleme geliştirilememiş ve bu oyunları kapsayan bir “Ortak Pazar”⁵ kurulamamıştır.

3) Kısıtlamalar ve Avrupa Birliği Normları Arasındaki Çatışmanın Kökeni

Avrupa Birliği anlaşmaları, internet üzerinden oynana şans oyunlarına ilişkin üye ülke düzenlemeleri ile çatışan bazı temel hak ve özgürlükler getirmektedir. Bu çalışma kapsamında, anılan özgürlüklere örnek olarak Avrupa Birliği İşleyiş Anlaşması'nın 56.vd.(eski 49. Madde vd.) maddelerinde yer alan sınırları aşan hizmetler sunma özgürlüğü – hizmetlerin serbest dolaşımı- ve 49 vd. maddelerde (eski 43.madde vd.) yer alan kuruluş özgürlüğü incelenecektir.

⁵ “Ortak Pazar” maddeleri için bkz. Avrupa Birliği İşleyiş Anlaşması, madde 26 vd.

Hizmetlerin serbest dolaşımının engellenmesine örnek olarak, bir ülkede internet üzerinden şans oyunları oynatmanın tamamen yasaklanması örnek gösterilebilir. Eğer bir ülke, internet üzerinden bahis oynatma hakkını, bir imtiyaz halinde bir devlet tekeline bırakmışsa; bu durum da, diğer üye ülkelerde faaliyet gösteren operatörlerin hem hizmet sunma özgürlüğünün hem de kuruluş özgürlüğünün ihlali manasına gelebilecektir. Bir başka örnek ise sözgelimi, bir üye ülkenin kısıtlayıcı lisans uygulaması sebebiyle, şans oyunları sitelerinin faaliyetlerini sınırlandırmasıdır. Bu durum da hem hizmetlerin serbest dolaşımı hem de kuruluş özgürlüğünün ihlali manasına gelebilecektir.

Ne var ki; özgürlükler ile ilgili maddeler lafzı incelendiğinde, bu özgürlüklerin sınırsız bir karakter taşımadığı ve belirli bazı koşullar altında sınırlandırabileceği anlaşılmaktadır. Sözgelimi malların serbest dolaşımı ile ilgili; kamu ahlakı, kamu düzeni ve kamu güveni, insanlar, hayvanlar ve bitkilerin sağlığının korunması, doğal zenginliklerin ve sınai ve ticari mülkiyetin korunması gibi nedenler, malların serbest dolaşımının kısıtlanabileceği halleri göstermektedir. Hizmetlerin serbest dolaşımı ve kuruluş serbestisinde de benzer kısıtlama imkanları mevcuttur: Kamu düzeni, kamu güvenliği, kamu sağlığı.

Eğer bir üye ülke kısıtlaması, yerli veya yabancı ayrımı yapmaksızın bütün hizmet sağlayıcılara uygulanıyor ise, daha geniş kısıtlama imkanları karşımıza çıkmaktadır: Tüketicinin korunması, şans oyunları ve aşırı harcama bağımlılığı ile mücadele, dolandırıcılığın ve diğer suçların önlenmesi, kamu düzeni, ve şans oyunlarının kar sağlamak için kullanılmasının önlenmesi gibi amaçlara dayanan kısıtlamalar gibi.

Bu noktada vurgulanması gereken husus, bir kısıtlamanın, *ölçülülük testi*⁶ kriterini gerçekleştirmiş olması gerekliliğidir. Bu kritere göre, bir kısıtlama, öncelikle meşru bir kamu politikasına hizmet etmelidir. İkinci olarak, bu politikanın amaçlarını gerçekleştirmek için

⁶ Ölçülülük testi ve internet üzerinden oynanan şans oyunları hakkında detaylı bir çalışma için bkz. "Online Gambling in the European Union: A Tug of War Without A Winner?", Quenn Mary University of London, Research Paper No:48/2010

uygun nitelikte olmalıdır. Üçüncü olarak bu kısıtlama, öngörülen amacı gerçekleştirmek için *gerekli* olmalıdır.

Bu noktada vurgulanması gereken husus şudur ki, gerek teknolojinin gelişimi, gerekse malların ve hizmetlerin çeşitlenerek oldukça farklı niteliklere bürünmesi dolayısıyla, her bir spesifik durum için katı bir biçimde aynı kural ve prensibin uygulanması adilane bir çözüm olmayacaktır. Bu durum özellikle bu çalışmanın konusu olan internet üzerinden oynanan şans oyunları hususunda geçerlidir. İncelenecek olan Avrupa Birliği Adalet Divanı içtihatlarından da anlaşılacağı üzere orantılılık testi, üye ülke kısıtlamasının, hizmetlerin serbest dolaşımını ve kuruluş özgürlüğünü ihlal edip etmediği hususunun tespiti için hayati önemi haizdir.

4) Avrupa Birliği Adalet Divanı İchtihatları

“Tehlikeli –ve kültürel bakımdan oldukça hassas- bir faaliyete konu milyar dolarlık bir endüstri... Haberleşme teknolojisindeki gelişmeler sebebi ile kolayca sınırlar aşan bir hizmet...Birlik çapında harmonize edilmediği için uygulanacak hukuku her bir davada ayrı ayrı ele almamız gerek bir sektör. Bütün bu faktörler, internet üzerinden oynanan şans oyunları sektöründe bir araya gelmektedir. Bu bakımdan, bu sektörün yönetiminin oldukça problemlili oluşu ve yakın gelecekte yeni yeni ihtilafların meydana gelmesi şaşırtıcı olmayacaktır.”⁷

Tetkik Hakimi Mengozzi'nin yukarıda alıntılıdığımız görüşleri, Avrupa Birliği Hukuku'nda internet üzerinden oynanan şans oyunlarını ele alırken benimsenmesi gereken temel çerçeveyi iyi özetler niteliktedir.

⁷ Tetkik Hakimi Paolo Mengozzi'nin, 5 Mart 2010 tarihli, C-316/07,358/07,360/07, 409/07,410/07 numaralı Markus Stoss ve diğerleri davasındaki mütalaası. Paragraf 1-2.

Tekrardan vurgulamak gerekir ki, bu alan henüz Birlik çapında düzenlenmediği için – ve nispeten yeni gelişen bir alan olduğu için- geçen on yıl içinde Avrupa Birliği Adalet Divanı tarafından birbirinden oldukça farklı istikamette kararlar çıkmıştır.

Çalışmanın bu noktasında Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın konuya ilişkin vermiş olduğu bazı kararlar incelenecektir. Bu kararlar, internet üzerinden oynanan bahis oyunlarına karşı, Adalet Divanının ilk yaklaşımını göstermesi bakımından önemlidir. Kararların bazıları yalnızca internet üzerinden oynanan oyunları değil, konunun temeli olan fiziki ortamda oynanan şans oyunlarını da kapsamaktadır.

4.1. Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın İlk Kararları

-Schindler Kararı

1994'te verilen Schindler kararı⁸, Alman bahis biletlerinin Birleşik Krallık'a ithal edilmesi ve reklamının yapılmasının Krallık düzenlemeleri ile çatışmasından kaynaklanmıştır. Davalı, getirilen kısıtlamaların, malların ve hizmetlerin serbest dolaşımını engellediğini ne sürmüştür. Divan, ilk etapta bahis faaliyetini "hizmet" olarak sınıflandırmış ve hizmetlerin serbest dolaşımının konuya ilişkin olduğunu, malların serbest dolaşımının ise uygulanmayacağını belirtmiştir. Divan, reklamın ve bahis biletlerinin satılmasının yasaklanmasının, hizmetlerin serbest dolaşımını kısıtladığı, ancak bu kısıtlamanın, tüketicinin korunması ve kamu düzeninin sağlanması gerekçesiyle haklı bulunduğunu belirtmiştir. Bahis ve kumar benzeri alanların hassas alanlar olduğu ve bu bakımdan ye ülkelere takdir hakkı tanınması gerektiği belirtilmiştir. Divan, sonraki ihtilaflara da emsal oluşturacak şekilde, ayrımcı nitelikte olmadıkça, ye ülkelerin bahis faaliyetlerini kısıtlama hakları olduğunu açık bir biçimde ortaya koymuştur.

⁸ C-275/92 Her Majesty's Customs and Excise v. Schindler http://eur-lex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!CELEXnumdoc&lg=en&numdoc=61992CJ0275 (11.04.2012)

-Laara Davası

Laara davasında⁹, bir İngiliz şirketi, bir Fin şirketine kumarhanelerde kullanılan slot makinelerinden satmıştır. Finlandiya'daki şirket yetkilisi cezai işleme tabi tutulmuş ve slot makinelerine el konulmuştur. Finlandiya ulusal düzenlemesine göre, slot makinelerinin satışı, tekel olarak, bir devlet kurumu olan Raha'ya bırakılmıştır. Davacı, bu ihtilafın Schindler davasından ayrı olarak ele alınması gerektiğini, zira slot makinelerindeki kazancın ve riskin bahislere oranla çok daha düşük olduğunu öne sürmüştür. Divan, bu iddiayı reddetmiş ve slot makinelerinin tekrar tekrar oynamaya teşvik edici doğası nedeniyle bağımlılık tehlikesi içerdiğini belirtmiştir. Divan, Finlandiya tarafından getirilen tekeli uygulamanın, hizmetlerin serbest dolaşımını kısıtladığını, ne var ki bu kısıtlamanın bütün yerli ve yabancı operatörlere uygulanması sebebiyle *ayrımcı* olmadığını belirtmiş ve kısıtlamaların orantılılık testini geçtiğini, kamu düzenini sağlamaya yönelik olduğunu, dahası üye ülkelerin şans oyunları hususunda takdir hakkına sahip olduklarını belirterek Finlandiya uygulamasını meşru bulmuştur.

4.2. Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın Serbestiye Öncelik Veren Kararları

-Gambelli Davası

Gambelli Davası¹⁰, Divan'ın önceki kararlarına kıyasla, üye ülke kısıtlamalarının meşruiyetinin tartışılmasında, orantılılık, kamu yararı gibi kavramların yorumlanmasında daha etkin bir duruş sergilediği bir davadır.

Davanın maddi vakası incelendiğinde, İngiltere merkezli Stanley International şirketi adına bahis komisyonculuğu yapan Gambelli ve 137 diğer bahis komisyoncusu, İtalya'da cezai soruşturmaya uğramıştır. İtalya kanunlarına göre, bahis komisyoncuları, bahis toplamaya yetkili olmadıklarından dolayı illegal bir faaliyet yürütüyorlardı.

⁹ C-124/97, Laara and Others, http://eur-lex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!CELEXnumdoc&lg=en&numdoc=61997CJ0124 (11.04.2012)

¹⁰ C-243/01, Gambelli and Others, <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-243/01> (11.04.2012)

Divan, kararında İtalyan makamlarınca getirilen kısıtlamaların hizmetlerin serbest dolaşımını kısıtladığını belirtmiştir. Kısıtlamaların meşru olup olmadığı hususunda ise, İtalyan makamlarının, *vergi gelirlerinin azalmasının önlenmesi* gerekçesini, kamu yararının sağlanması için yeterli görmemiş ve uygulamalara meşruiyet kazandırmadığını belirtmiştir. Divan, şans oyunlarına karşı üye ülkelerin istikrarlı bir duruş sergilemeleri gerektiğini belirtmiş, sözgelimi şans oyunlarına ilişkin lisans veya tekel sistemi getirirken aynı zamanda vatandaşları bu oyunları oynamaya teşvik edici hareketlerden kaçınmaları lazım geldiğini ifade etmiştir. Bu bakımdan İtalyan makamlarının kısıtlamaları haklı bulunmamış ve hizmetlerin serbest dolaşımını ihlal ettiği sonucuna varılmıştır.¹¹

-Placanica Davası

Placanica davası¹², tıpkı Gambelli davasındaki gibi, İngiltere menşeli Stanley International şirketi adına çalışan bahis komisyoncularının İtalya'da cezai soruşturmaya uğraması üzerinedir. Dava, İtalyan Yüksek Mahkemesi'nin, Gambelli davasından sonra önüne gelen bir ihtilafta, konu ile ilgili İtalyan mevzuatının Avrupa Birliği Hukuku ile uyumlu olduğu ile ilgili yorumundan sonra Divan'ın huzuruna gelmiştir. İtalyan Yüksek Mahkemesi, gerekçesinde, mevzubahis kısıtlamaların öncelikli amacının şans oyunları bağımlılığını azaltmaktan ziyade, bahis oyunlarını hukuki bir zemine oturtmak ve dolandırıcılık ve suçun önlenmesi amacı güttüğünü belirtmiş, ön karar usulü ile Divan'ın yorumunu istemiştir.

Divan, lisanslama ve imtiyaz sisteminin, bahis oyunlarının hukuki bir zemine oturması ve dolandırıcılık ve suçun önlenmesi için uygun araçlar olduğunu ve orantılı kullanılabileceğini belirtmiştir.

Ne var ki; Divan kararında, hisse sahiplerinin kim olduklarının anlaşılabilmesi için, lisans sahiplerinin menkul kıymetler piyasasında işlem gören anonim şirket olmama şartının, şeffaflık prensibinin sağlanması ve suçun önlenmesi adına orantısız olduğunu belirtmiştir.

¹¹ Şans oyunlarına karşı ülkeden ülkeye değişen kültürel, ahlaki, dini yaklaşım ve üye ülkelerin takdir hakkı yine de vurgulanmıştır.

¹² C-338/04, Placanica, <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-338/04> (11.04.2012)

Divan, şeffaflık prensibinin daha makul araçlarla sağlanabileceğini belirtmiştir. Divan daha da ileri giderek, mevcut mevzuata dayanarak verilmiş olan lisanların iptal edilmesi ve yeni lisanların dağıtılması gerektiğini belirtmiştir. Bununla beraber, bahis komisyoncuları aleyhine yürütülen cezai soruşturmanın da orantısız ve Avrupa Birliği Hukukunca güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklere aykırı olduğu belirtilmiştir.

Bu kararın önemi, gelecek ihtilaflarda ulusal mahkemelerin nelere dikkat etmesi hususunda yol gösterici nitelikte olması ve ulusal mercilere fazlaca bir takdir hakkı tanımamasındandır. Bununla beraber, her ne kadar daha liberal bir anlayışa sahip olsa da Placanica kararı da üye ülkelerin şans oyunları üzerindeki takdir hakkına dokunmamıştır.

4.3. Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın Güncel İçtihatları

-Karmen Media Davası

Karmen Media davasının¹³ maddi vakasını incelersek; 2006 yılının Şubat ayında, spor bahis oyunlarını İnternet üzerinden Almanya'da sunma niyetindeki Karmen Media'nın, Holstein bölgesindeki başvurusu, İnternet üzerinden oynanan bahis oyunlarının "kamu tekelinde" olması sebebiyle reddedildi.

Karmen Medya, Cebelitarık'ta kurulmuş bir bahis şirketi idi ve Cebelitarık'ta aldığı bahis oynatma lisansı ancak "*yurtdışı faaliyetlerini*" kapsıyordu. Holstein makamlarının, Karmen Medya'nın lisans talebini reddetme gerekçelerinden birisi de, kurulduğu ülke olan Cebelitarık'ta dahi internet üzerinden bahis oyunu oynatma yetkisi olmayan bir şirketin, Holstein bölgesinde o lisansa dayanarak hizmet sunma yetkisini haiz olmadığı idi. Zira Karmen Medya şirketi vergi avantajlarından faydalanmak için, yalnızca yurtdışı operasyonlarda geçerli bir lisansa sahipti.

¹³ C-46/08, Carmen Media, <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-46/08>, (11.04.2012)

Mesele ön karar usulü ile Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın önüne geldiğinde¹⁴, Holstein makamlarının iki argümanı vardı. Bunlardan birincisine göre; kurulduğu Cebelitarık'ta dahi internet üzerinden bahis oynatma yetkisi olmayan bir şirketin, hizmetlerin serbest dolaşımı hükümlerine dayanarak Almanya'da faaliyet göstermesinin adil olmayacağı savunuluyordu. İkinci argüman ise, kumar, bahis gibi zararlı addedilebilecek faaliyetlerin Birlik nezdinde harmonize olmaması sebebiyle resmi makam uygulamalarının hukuka uygun olduğu belirtiliyordu.

Divan, kararında, internet üzerinden oynatılan bahis oyunlarının, tüketici ve sunucu arasında direk bağlantı olmaması sebebiyle çeşitli tehlikeler içerdiğini kabul etmekle birlikte,¹⁵ yalnızca kurulduğu ülkede o hizmeti sunma yetkisini haiz olmamanın, başka bir üye ülkede hizmetlerin serbest dolaşımından faydalanmayı engellemeyeceğini belirtmiştir.

Divan, kararında bu çalışmada da belirtilen Gambelli kararında belirtilen kriterlere atıf yaparak, internet üzerinden oynatılan bahis -veya kumar- sektöründe, bir üye ülke kısıtlamasının, özgürlükleri ihlal edecek karakterde olmaması için, objektif, ayırım yapmayan, keyfi olmayan, önceden tahmin edilebilir, hukuki itiraz yolu açık uygulamalar olması şartlarını getirmiştir.

Divan, internet üzerinden oynatılan bahis oyunlarının Birlik nezdinde harmonizasyona tabi tutulması sebebiyle, anılan faaliyetleri kısıtlayan üye ülke düzenlemelerinin belirli kriterleri taşıması şartı ile geçerli olacağını vurgulamıştır.

Bu davadaki ilginç noktalardan bir tanesi, Divan'ın tetkik hakimi Mengozzi'nin mütaalasından farklı istikamette bir karar vermesidir. Mengozzi, mütaalasında, Alman makamlarından, Cebelitarık'ta verilmiş bir internet üzerinden bahis oynatma lisansını otomatikman tanımının beklenemeyeceğini belirtmiştir. Mengozzi, Avrupa Topluluğu anlaşmasının 49.maddesinde güvence altına alınmış hizmetlerin serbest dolaşımının, kamu

¹⁴ Sorulan soru şu idi: "Kurulduğu ülkede o hizmeti sunmaya yetkisi olmayan biri, hizmetlerin serbest dolaşımı hükümlerine dayanarak bir başka Birlik ülkesinde o hizmeti sunabilir mi?" (par.38-39)

¹⁵ Par.102

yararının gerektirdiği hallerde kısıtlanabileceğini belirtmiş, harmonize edilmemiş internet üzerinden bahis oyunları sektörünün ise bağımlılık yapıcı ve tehlikeli doğası sebebiyle kısıtlanabileceğini belirtmiştir. Mengozzi, “kuruluş serbestisi” ilkesine de atıf yaparak, ancak ve ancak kurulduğu ũlkede hizmetleri sunan bir şirketin diğer bir Birlik ũlkesinde hizmetlerin serbest dolaşımından faydalanabileceği gŖrüşünü savunmuştur. Ŗnceden de belirttiğimiz ũzere, Divan kararında bu gŖrüşten farklı bir doğrultuda karar vermiştir. Divan kararına gŖre, Karmen Medya şirketinin, Cebelitarık bŖnyesinde hizmet sunma yetkisi olmaması, Birlik çapında hizmetlerin serbest dolaşımından faydalanamayacağı anlamına gelmeyecektir.

-Liga Portuguesa Davası

Liga Portuguesa davasının¹⁶ maddi vakalarını incelersek; internet üzerinden bahis oyunları oynatan en bŖyŖk kuruluşlardan biri olan Bwin, Portekiz ligine sponsor olmuş, formalara reklamlar vermiş ve internet sunucuları üzerinden Portekiz pazarında da faaliyet gŖstermek niyetiyle operasyonlarına başlamıştır.

Ne var ki, Portekiz’de, internet üzerinden bahis oynata yetkisi, bir devlet organizasyonu olan Santa Casa’ya verilmiştir. Santa Casa, internet üzerinden oynatılan bahislerin sunumunda devlet tekeline sahiptir.

Bwin tarafından Portekiz’de açılan davada, yerel mahkeme, şu soruyu, Ŗn karar usulŖ ile Avrupa Birliği Adalet Divanı’na sormuştur:

“Bir başka ũlkede kurulmuş bir bahis şirketinin ũlkede faaliyet gŖstermesini yasaklayan, internet üzerinden bahis oynatma hakkını yalnızca bir devlet organizasyonuna tahsis eden ũye ũlke dŖzenlemesi Avrupa Topluluğu Anlaşması’nın 49. Maddesine – hizmetlerin serbest dolaşımına- aykırı mıdır?”

¹⁶ C-42/07, Liga Portuguesa and Bwin, <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-42/07>, (11.04.2012)

Divan ilk olarak 49. Maddenin kapsamlı bir incelemesini yapmış, Birlik nezdinde hizmetlerin serbest dolaşımını engelleyen her türden kısıtlamanın kaldırılmasının, Üye Ülkelerin Birliğe karşı bir yükümlülüğü olduğunu belirtmiştir. Bunun altında yatan felsefenin, bir Üye Ülke’de *hukuki olarak* hizmet sunan bir oluşumun, bir başka Üye Ülke’de de serbestçe hizmet sunabilmesi ve Üyelerin birbirine güvenmesi olduğu belirtilmiştir.

Divan, huzurdaki ihtilafi incelemiş ve üye ülke düzenlemelerinin Avrupa Topluluğu Anlaşmasının 49. Maddesine aykırı olduğu hususunun sabit olduğunu belirtmiştir.¹⁷ Ne var ki, bu aykırılığın mutlak ve sınırsız bir aykırılık olmadığı, kamu menfaati, kamunun korunması gibi amaçlarla meşru hale gelebileceği belirtilmiştir. Anılan kararda bir kez daha Gambelli davasına atıf yapılmış ve bu çalışmada da belirtilen kriterler sayılmıştır. Bütün bu bilgiler doğrultusunda Divan, Bwin’in aleyhine bir yorum sonucuna varmıştır.

Divan, üye ülkelerin, kumar ve internet üzerinden oynatılan bahis oyunları gibi alanlarda, politikasını serbestçe belirlemeye hakkı olduğunu, Divan kararlarında belirtilen kriterlerin karşılanması durumunda, bu alanlardaki hizmetlerin kısıtlanabileceğini belirtmiştir. Divan bir kez daha şans oyunlarının Birlik çapında bir harmonizasyona tabi tutulmadığının altını çizmiştir. Ulusal bir kısıtlama, öngördüğü amacı gerçekleştirmek için *uygun, keyfi olmayan, ayrımcılık yapmayan* nitelikte olduğu müddetçe, üye ülkelerin kısıtlama hakkı Avrupa Birliği Hukukuna uygun bulunmuştur.

-Engelmann Davası

Engelmann davasında¹⁸ Avrupa Birliği Adalet Divanı’nın önüne gelen soru; “Avusturya’daki, yalnızca Avusturya’da **kurulmuş** şirketlerin şans oyunları hizmetleri sunmak üzere lisans başvurusunda bulunabilecekleri hükmü, Topluluk Anlaşmasının **kuruluş özgürlüğü** maddeleri ile çelişir mi?” sorusu idi. Bu sorudan da anlaşılacağı üzere bu

¹⁷ Par. 52

¹⁸ C-64/08, Engelmann, <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-64/08> (11.04.2012)

davadaki asıl mesele, hizmetlerin serbest dolaşımını değil, 43. Madde ile güvence altına alınmış Kuruluş Serbestisi (Freedom of Establishment) prensibi idi.

Divan, her ne kadar şans oyunları sektörü Birlik nezdinde harmonize edilmemiş bir sektör olsa da, üye ülkelerin, şans oyunları hizmetlerini yalnızca kendi ülkelerinde kurulmuş şirketlerin sunabilmesi şartı getirmesinin, kuruluş özgürlüğü prensibini ihlal ettiğini belirtmiştir.

Divan bu kararında, anılan düzenlemelerin adil ve etkili bir rekabeti ortadan kaldıracaklarını gerekçe göstermiş, amaç; suçun ve dolandırıcılığın önlenmesi ise, yabancı ülkede kurulmuş bile olsa denetlenebileceğini vurgulamıştır. Amaç şeffaflık ise, bu amaca ayrımcılık yaparak değil, sıkı denetim ile de ulaşılabileceği belirtilmiştir.

Bu itibarla, şans oyunları hizmetleri sunma imtiyazının yalnızca Avusturya'da kurulmuş şirketlere verilmesi, üye ülkelerin hep vurgulanan takdir hakkı sınırları içinde değerlendirilmemiştir. Engelman davası bu hakkın sınırlarını çizmesi bakımından önem arz etmektedir.

-Sporting Exchange Davası

Sporting Exchange davası¹⁹ bu çalışmada anılan davalar ile benzer bir maddi vakaya sahiptir. Hizmetlerin serbest dolaşımının ihlali, şans oyunları hizmetleri sunma lisansının rekabetin gerçekleşmediği bir ortamda yenilenmesi, Hollanda makamlarının bu hizmetleri sunma imtiyazını tek bir firmaya sunması, Betfair şirketi ile Hollanda Adalet Bakanlığı'nı ihtilafa düşürmüştür.

Meseleyi ön karar prosedürü ile Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın önüne getiren Hollanda yerel mahkemesi şu soruyu sormuştur; *“Şans oyunları sektöründe, başka servis sağlayıcıların pazara girişini engelleyen, hizmeti sunma hakkını tek bir operatöre imtiyaz şeklinde veren üye ülke düzenlemesi, hizmetlerin serbest dolaşımını prensibi ile çelişir mi?”*

¹⁹ C-203/08, Sporting Exchange, <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-203/08> (11.04.2012)

Divan, bu sorunun cevabını ararken, Hollanda'nın konuya ilişkin düzenlemelerini incelemiş ve bazı tespitler yapmıştır: Hollanda'da kapalı bir imtiyaz sistemi bulunmaktadır.²⁰ Şans oyunları sunma lisansları tek bir operatöre verilmektedir. Bu operatör dışında internet üzerinden bahis oyunları sunma ihtimali mümkün değildir. Divan bu incelemeler neticesinde, Hollanda'nın düzenlemesinin şüpheye yer bırakmayacak şekilde, hizmetlerin serbest dolaşımını ihlal ettiğini tespit etmiş ve bir sonraki aşamaya, yani bu ihlalin, Divan içtihatları doğrultusunda meşru kabul edilip edilemeyeceğini tartışmıştır.

46.madde, hizmetlerin serbest dolaşımının kısıtlanabileceği halleri belirtmiş ve söz gelimi, kamu sağlığı ve kamu güvenliği gibi gerekçelerle bu özgürlüğün kısıtlanabileceğini belirtmiştir. Buna mukabil, kararın 26. Paragrafında birtakım ek kısıtlama nedenleri de sayılmış, bunlara örnek olarak, dolandırıcılığın önlenmesi, kara para aklanması gibi gerekçeler verilmiştir. Bu itibarla; huzurdaki olayda her ne kadar kısıtlama sabit olsa da, bu kısıtlama, belirtilen gerekçeler doğrultusunda icraya konduğundan meşru görülmüştür.

Buna mukabil Divan, şans oyunları sektöründe, üye ülkelerin takdir hakkının sınırsız olmadığını ve imtiyaz verilmesi ile bu imtiyazın yenilenmesi prosedürünün, eşitlik ve şeffaflık prensipleri doğrultusunda gerçekleştirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

-Ladbrokes Davası²¹

Ladbrokes davası yine Hollanda mevzuatından kaynaklanan ihtilaflar ile ilgilidir. Hollanda makamlarınca verilmiş bir lisans altında şans oyunları hizmetini sunan De Lotto kuruluşu ile İngiltere tarafından verilmiş geçerli bir lisansa istinaden faaliyet gösteren Ladbrokes Şirketi arasındaki davada Hollanda makamları meseleyi ön karar usulü ile Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın önüne getirmiştir.

²⁰ Par.10

²¹ C-258/08, Ladbrokes Betting, <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-258/08> (11.04.2012)

Hollanda mevzuatına göre, idari makamlarca çıkarılmış bir lisans olmaksızın internet ortamında şans oyunları oynatmak mümkün değildir. Ladbrokes şirketinin faaliyetlerine bu sebeple tedbir konulmuştur.

Divan, herhangi bir üye ülke tarafından verilmiş geçerli bir lisansa sahip olmanın, bir başka üye ülkede internet üzerinden şans oyunları hizmetleri sunmak için yeterli olmadığını belirtmiştir. Karar metninin 32. Paragrafında da belirtildiği üzere, hizmetlerin serbest dolaşımı belirli bazı şartlar altında kısıtlanabilir ve sözgelimi dolandırıcılığın önlenmesi ve tüketici haklarının korunması gibi sebepler bu kısıtlamanın meşru hale gelmesi için yeterlidir. Birlik nezdinde geçerli bir şans oyunları düzenlemesi mevcut olmadığı için **tutarlı, ölçülü, öngörülen hedefi gerçekleştirme istikametinde olduğu müddetçe** Hollanda'nın uygulamasının Birlik hukukuna uygun olduğunu belirtmiştir. Bu karar, artık Divan içtihatlarında yavaş yavaş oturmaya başlayan kısıtlamayı meşru kılacak kriterleri vurgulaması bakımından da önem arz etmektedir.

-Winner Wetten Davası²²

Winner Wetten davası, yalnızca bu çalışmanın konusu olan internet üzerinden oynanan şans oyunlarını sunan devlet tekellerinin niteliğinin değil, Avrupa Birliği Hukuku'nun, Divan tarafından oluşturulmuş temel prensiplerinden *üstünlük/supremacy* kavramının yorumu ile de ilgilidir. Buna mukabil dava, ulusal hukuklar ile Avrupa Birliği Hukuku ayrımının sonuçlarına da değinir. Bilindiği üzere, ulusal hükümlerin yorumlanma yetkisi, münhasır olarak üye ülke mahkemelerine aittir. Bu davaya konu olan ihtilafta da, Alman Federal Mahkemesinin konu ile ilgili bir kararı mevcuttur. Dava neticesinde verilen kararın 61. Paragrafında değinildiği üzere; ulusal hukuk hükümlerinin, Anayasal nitelikte olsalar dahi, Birlik hükümlerinin birliğini ve etkisini yok etmesine izin verilmemelidir.

²² C-409/06, Winner Wetten, <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-409/06> (11.04.2012)

İstikarlı ve sistematik nitelik / consistent and systematic manner kavramına vurgu yapan Divan kararı, etkili bir yargısal korumanın sağlanması yükümlülüğünün üye ülkelerde olduğunu belirtmiştir. Bu itibarla; Avrupa Topluluğu Anlaşması'nın 43. ve 49. Maddeleri ile güvence altına alınmış kuruluş özgürlüğü ve hizmetlerin serbest dolaşımı kavramlarının, şans oyunları sektöründe devlet tekeli uygulanarak kısıtlanmasının, bahis oyunlarının istikarlı ve sistematik nitelikte azaltılması amacına hizmet etmediği müddetçe ihlal niteliği taşıyacağı belirtilmiştir.

-Franz Omar Davası

Franz Omar davasında²³ bu çalışmada konu edilen davaların aksine, hizmet sunmak isteyen şahıs aleyhine başlatılmış cezai işlemler mevcuttur. İhtilaf yine 43. ve 49 maddelerin yorumu ile ilgilidir. Avusturya mevzuatı uyarınca, şans oyunları düzenleme hakkı münhasıran Avusturya devletine aittir. Sektörde devlet adına faaliyet gösteren şirketse, Federal Finans Bakanlığı'nın çıkardığı lisansa istinaden operasyonları yürüten Österreichische Lotterien GmbH adlı limited şirkettir. İnternetin gelişmesi ile birlikte anılan şirkete 2012 yılını da kapsayacak şekilde internet üzerinden bahis oynatma imtiyazı tanınmıştır.

Avusturya Ceza Kanunu'nun 168. Maddesinin ihlal edildiği iddiası ile lisanssız kumar oynatmak suçu isnat olunarak, Avusturya'da lisanssız olarak faaliyet gösteren şirketler ve şubelerinin sahiplerine dava açılmıştır.

Ceza Mahkemesi, yargılamayı durdurarak ön karar usulü ile meseleyi Avrupa Birliği Adalet Divanı'na sormuştur.

Divan vermiş olduğu kararında, öncelikle, üye ülkeler tarafından yürütülen cezai soruşturmaların, Avrupa Birliği hukukunca güvence altına alınmış temel hak ve özgürlükleri kısıtlamaması gerektiğini belirtmiştir. Üye ülkeler tarafından alınacak önlemlerin ve kısıtlamaların orantılı olması gerektiği vurgulanmıştır.

²³ C-347/09, Dickinger and Ömer, <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-347/09> (11.04.2012)

Üye ülkelerin şans oyunları sektörünü düzenleme konusunda takdir hakkı olduğu halde, yalnızca vergi gelirlerini artırmak amacı doğrultusunda devlet tekeli yaratmalarının meşru addedilemeyeceği belirtilmiştir. (Avusturya makamları, iddialarında devlet tekeli yaratmada gerekçe olarak bu faktörü öne çıkarmışlardır.) Buna mukabil, Avusturya mevzuatı uyarınca, lisans hakkı verilen devlet tekelinin Avusturya merkezli olma şartının da, 43. Madde ile güvence altına alınmış Kuruluş Özgürlüğü ile çelişeceği belirtilmiştir.

-Markus Stoss Davası

Markus Stoss davası²⁴ birleşik bir davadır. Bu davada Divan'dan, Almanya'daki şans oyunları tekellerinin, hizmetlerin serbest dolaşımını ihlal edip etmediği hususundaki yorumu istenmiştir.

Davanın birleşik dava olmasından kasıt, Birleşik Krallık, Malta, Avusturya gibi ülkelerde kayıtlı operatörler adına faaliyet gösteren Alman komisyoncularını ilgilendirmesidir. Bu komisyonculara Alman makamları tarafından geçerli bir lisans verilmemiştir.

Ön karar usulü ile sorulan asıl soru, Alman tekel uygulamasının sistematik ve tutarlı olup olmadığıdır. Zira Alman şans oyunları tekelinin reklamlar yapmak suretiyle hizmetini tanıtmasının tutarlılığı tartışma konusu yapılmıştır.

Mesele ile ilgili kapsamlı bir düzenlemenin olmamasından bahisle, her ne kadar tekel oluşturulması ile amaçlananın suçun önlenmesi ve kumar alışkanlığının azaltılması olsa da, sınırlı seviyedeki reklama hoşgörü gösterilmesi gerektiği öne sürülmüştür.

Öne sürülen bir diğer iddia ise, oyunlar arasındaki ayrıma dayanmaktadır. İnternet üzerinden oynatılan şans oyunlarından belki de daha tehlikeli ve bağımlılık yapıcı olduğu halde, Almanya'da at yarışları ve kumar makinelerinden oyun oynatma hizmetleri, lisans sahibi özel şahıslarca verilebilmektedir. Bu durumun ayrımcılık niteliğinde olup olmadığı

²⁴ C-316/07, Markus Stoss, <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-316/07> (11.04.2012)

sorusunda Divan “Hayır!” yanıtını vermiştir. Oyunların niteliği konusunda yapılacak ayırımı üye ülke takdirinde olduğu belirtilmiştir.

Mahkeme kararında, içtihatlar ile oluşan kriterleri taşıdığı müddetçe lisans sistemi yerine tekel sistemi kullanılmasının da, orantılılık testi gerekmeksizin üye ülke takdirinde olduğu vurgulanmıştır.

Bu itibarla Alman makamlarının ve Alman Mahkemelerinin kısıtlamaları meşru görülmüştür. İnternet üzerinden oynatılan şans oyunlarının engellenmesi, lisans tabi tutulması, 43. Ve 49. Madde ile güvence altına alınmış özgürlüklerin otomatikman ihlali manasına gelmeyecektir.

SONUÇ:

“İnternet üzerinden oynanan şans oyunlarına getirilen kısıtlamalar, iç pazarın en önemli prensiplerinden kuruluş serbestisi ve hizmetlerin serbest dolaşımı prensipleriyle çelişir mi?”

Giriş bölümünde, çalışmamızın bu sorunun cevabını arama hedefini güttüğü belirtilmişti. Kanımızca incelenmiş olan tarihi gelişim, üye ülke düzenlemeleri, Divan içtihatları da göz önüne alındığında bu sorunun cevabı “HAYIR” olacaktır.

İnternet üzerinden oynanan şans oyunları gibi hassas ve ülkeden ülkeye değişen yaklaşımların bulunduğu bir konuda, kuruluş serbestisi ve hizmetlerin serbest dolaşımı prensiplerinin aşırı katı yorumlanması, bu prensiplere sınırsız ve dokunulmaz bir nitelik bahşetmek, üye ülkeler ile Birlik arasındaki hassas dengeyi bozacaktır. Kanımızca Divan’ın, bu konuda üye ülkelere geniş takdir yetkisi tanıyan yaklaşımı bu bakımdan isabetlidir. Henüz bütün Birlik çapında geçerli olan bir düzenlemenin mevcut olmaması, üye ülkelerin Divan içtihatlarıncaya getirilen orantılı olma, ayrımcı olmama, şeffaf olma, istikarlı ve sistematik olma gibi kriterleri karşıladığı müddetçe oldukça geniş bir takdir yetkisini haiz olmalarını da meşru kılmaktadır.

Teknolojinin, hukuk kurallarından daha hızlı geliştiği tartışılmaz bir gerçektir. İnternetin yaygınlaşması, haberleşme ve iletişim imkanları üye ÷lkelerdeki mevcut düzenlemelerin, Bilgi Çağına yetiştiği konusunda soru işaretleri yaratmaktadır. İnternet, yasakların etkisiz kaldığı sonsuz bir alandır. İdari ve adli kararların, bu sonsuz dijital veri akışına kilit vuramayacağı açıktır. Ne var ki bu durum bu aşamada artık üye devletlerin sorumluluğundaki bir konudur. Birliđe dūřen, yalnızca üye ÷lkelerin kendi çizdiği kriterler çerçevesinde hareket edip etmediklerini kollamaktır.

KAYNAKÇA

- *European Gambling Law: From Schindler To Engellmann*, Niall O'Connor, bettingmarket.com
- *Online Gambling in the European Union: A Tug of War Without a Winner*, Hörnle, Queen Mary University of London, Research Paper, No: 48/2010
- *European Union Law, Gambling and Sport Betting: European Court of Justice Jurisprudence, Member States Case Law and Policy*, Anastasios Kaburakis, Sports Betting Law and Policy
- *Conclusions on the Framework for Gambling and Betting in the EU Member States*, European Council of Ministers Release, Brüksel, 10.12.2010
- GREEN PAPER on online gambling in the internal market, European Commission, Brüksel, 24.03.2011
- www.curia.europa.eu